РИБАРСТВО
И ОТРАСЛИТЕ МУ

ГОДИНА I.
КНИЖКА 5 и 6

МАЙ — АВГУСТ
1923 ГОДИНА

РЕДАКТОР-ИЗДАТЕЛ
Б. СТАНЕВ
Директор на Практическото Рибарско Училище.

Препоржчено от Министерството на Народното Просвещение
с окржжно № 13089 от 29/V 1923 г.

СЖДЖРЖАНИЕ:

Марин Л. Тодоров. „По членството на рибарските кооперации в затворените води". — А. Нечаев. „Кжм характеристика на Черноморския риболов". — А. Нечаев. „Определител на най-важните Черноморски риби". — Ив. Икономов. „Правното естество на даляните по бжлгарския Черноморски брег". — Боян Станчев. „3-та рибарска конференция". — А. Н. „Морското риболовство в западна Европа". — Превод от немски Я. К. „Английского морско риболовство и националното му значение". — Превод от френски Н. Иванов. „Организацията на риболовната служба вжв Холандия". — Превод от френски Н. Иванов. „Ловидбата на делфини". — Превод от френски Б. „Неколко начини употребявани в Шотландия за опушване на риби". — Превод от немски К. Бжчваров. „Газова болест на рибите". — Журовлев. „Кратки бележки по теория на кораба". — „Из Западно-европейския риболов". — „Рибно тжржище". — „Вжпроси и отговори". — „Официален отдел".

ВАРНА
ПЕЧАТНИЦА „СВЕТЛИНА"
1923 Г.

Излиза 10 пъти в год.
Годишен абонамент 100 лева.
За странство 200 лева.
Отделен брой 10 лева.

РИБАРСТВО
И
ОТРАСЛИТЕ МУ

За еднократно публикуване на обявл. се плаща:
цела страница 400 лева
полов. „ 240 „
четвърт. „ 130 „
малки обявл. кв. с. м. 1 лв.
За три и по-вече публикации се прави 10% отстъп.

Книжка 5 и 6. МАЙ — АВГУСТ 1923 год. Година 1.

По членството на рибарските кооперации в затворените води.

При изработване типовия устав за рибарски кооперации от специално назначената комисия, въпреки направените тогава от нас възражения, въпроса по определяне броя на членовете в сдруженията при затворените води остана неразрешен.

Смятам, че правилния развой, по всички направления, досежно тия кооперативни сдружения, ще зависи до голяма степен от разрешението му и то така, както нуждите изискват.

От друга страна, за да се отдадат членовете на тия сдружения, необезпокоявани от никого, на спокойна ползотворна дейност, за да влагат максимум усилия в производството, ще трябва така също да се разясни веднъж за винаги въпроса за действията и аспирациите на пониквящите около затворените води нови кооперации, преследващи еднакви цели с ония станали концесионери.

Понеже тия два въпроса имат тесна връзка, то трябва да бъдат разгледани паралелно, защото и в една и в другия случай засягат членството и членуването.

По първия въпрос.

В чл. 1 от Закона за Кооперативните Сдружения законодателя е постановил, щото членовете на всяко кооперативно сдружение да са неограничени по число. В връзка с това задават се следните въпроси: 1) Приложимо ли е това по отношение на рибарските кооперации, действуващи при затворените води? 2) Предвид особеното естество на рибарството, големия вложен интерес при концесиите, може ли да се остави без един особен контрол, щото кооперацията-концесионерка на затворени води, сама да определя броя на своите членове? и 3) През кои именно годишни времена ще е най-удобно да се приемат членове?

Отговорите на тия въпроси не могат да се намерят в Закона за кооперативните сдружения, рибарството и общия типов устав, дето на времето си не са могли да се предвидят, защото ги е поставила практиката и действителноста. Смятам, че тая празднота трябва да се попълни, за това посочвам дефектите и онова, което действителноста дава.

а) В общия типов устав и закона за рибарството е прокаран принципа, щото непременно и без изключение всеки кооператор непосредствено да влага своя труд в рибното производство, та по такъв начин да се създадат истински професионални рибари. От друга страна следва, че ако се изпълни чл. 1 от закона за кооперативните сдружения т. е. неограниченото и безконечното приемане на членове, то предвид, че всяка затворена вода е ограничена, както по пространство, така и по производство (не е неизчерпаемо) — достига се до две несъвместимости: 1) ограничено пространство и производство и 2) задължение от закона неограничено и безконечно да се приемат членове.

Всяко производство има своя максимум: земята не може да излезе над един максимум, също и водата не може да изхрани на квадратен метр повече от едно определено количество и видове риба. Даже, може смело да се каже, че максимума в рибното производство е много по-относителен от всяко друго; зависи от обзавеждането на предприятието, от приспособленията, от капитала, от държавната организация по превоза, отдалеченоста на предприятието, от сьобщителните средства и пр. и пр. При липса само на едно от горните условия често пъти и максимума не може да се достигне. Ако отидем още по-нататък, ние ще се убедим, че почти никога няма един определен максимум, защото за различните реколтни години той не е постоянен. Допускат се често и двете крайности: както най-голямо производство, така и ненавлизане никаква риба или пресъхване на затворените води или непреодолими сили, които дават големи загуби, каквито са скъсване гарди и пр. Тогава? Не остава нищо друго освен да се приеме за максимум средното производство в продължение на 10—20 години.

Въпроса до пласиране производството така също остава открит, за да се вземе под внимание при разрешението му.

Следователно, във всяка затворена вода ще трябва да се привлече и задържи онова число членове, което в действителност би се изхранило, защото за всякиго е нужен един excistenz minimum, под който не може да се слезе. Всяко пресилване не носи друго, освен разстройство на производството, компрометиране кооперативното рибарство и добиване печални резултати.

б) В началото броя на членовете на сдруженията при затворените води, бяха малко, както при всяко начинание. За да се избегне възможноста и предположението, че някои кооперации ще запазят само за себе си производството и облагите, та не биха приемали нови членове, би трябвало да се създаде една специална инстанция за разглеждане от подобен род въпроси. Мисля, че е възможно, щото по отделно за Дунавските и морски затворени води да се образува по един съвет от представители на рибарските кооперации и двама представители на висшия рибарски съвет, които да разрешават от време на време при нужда, въпроси досежно предела и условията на членуването във всяко блато.

в) През кое време на годината следва да бъдат приемани членовете на рибарските кооперации в затворените води? Понеже в една голяма част от рибарските кооперации, а в бъдаще в всички, е приет

принципа на равенството, на вложения труд, дяловете, от кооперативен инвентар, разни печалби и пр., а от друга страна като се знае че рибната професия има няколко сезона : през един се правят по големи разходи без да има абсолютно никакви приходи, влага се повече труд, подготвя се всичко необходимо за през годината; в друг — най-усилена работа по подготовката и затварянето гърлата на блатата, охрана на гардите със слаби приходи и трети — лова (ползата). За това несправедливо би било, ако членовете се приемат безразборно и през всяко време. Според мен най-удобното време за приемане членовете е от началото на всяка година и най-късно до 1 март. В противен случай се разрушава самото обзавеждане и не ще може да се запази принципа на равенството.

По втория въпрос.

След като преживяха борбите и се обзаведоха, особенно ония кооперации, които се поставиха на солидни основи, като дадоха доказателства с вида си на солидни учреждения, привлекоха вниманието на мнозина желающи да влезат като членове. Някои от желающите да влезат отговаряха и други не на изискуемите се условия, а трети от простото желание да разрушат така образуваните кооперации, или със свои бъдащи планове, се спустнаха около здравите кооперации и почнаха пакостната си роля по всички линии и пътища и с всички средства.

В забележката на чл. 63 от закона на рибарството е казано, че Министерството определя района на всяка кооперация. Това добре, но всеки окръжен съд утвърждава колкото и каквито би могло да изникнат кооперации в един и същи район и за една и съща цел. Такава една аномалия може само да попречи на рибното производство в затворените води, защото членовете на една кооперация не могат да се отдадат на спокойна и ползотвора работа, когато всякога се намират под тормоза и в конфликти с други аспириращи за мястото им. Затова интереса на рибарството и стабилноста на кооперациите изискват да се обезпечи спокойното съществувание на всяка кооперация до срока на концесията, като се прокара такова положение в закона за рибарството, щото окръжния съд да не може без свободен район да заверява и утвърдява за в бъдще рибарски кооперации за затворените води.

Ще подигна и поддържам същия въпрос и в бъдащата рибарска конференция.

Марин Л. Тодоров
Директор рибарската кооперация
Карабоаз

А. Нечаев.

Към характеристиката на Черноморския риболов.

I. За риболовните райони в Черно Море.

Международната комисия за морските изследвания е установила, че в района на Атлантическия океан и на Северното море рибите се намират предимно по плитките места до дълбочини около 200 метра, които места образуват истински и единствен терен за изобилен риболов. Даже свободно плаващи риби, като скомбрия и карагйоз, фактически липсват в открито море и само в твърде ограничен размер могат да преминават от един плитък район в други.

Същия факт е установен и от руската хидробиологическа експедиция за Каспийското море, където всичките важни в промишлено отношение риби са се оказали по дълбочини до около 100 — 150 м.

Твърде вероятно е, че в Черно море пределната дълбочина е същата, както и в Каспийското, в всеки случай тя не може да надминава 180 метра, защото по на долу черноморската вода е заразена с отровен газ — сероводород.

Благодарение на особения релеф на дъното, което представлява една котловина със стръмен склон, в Черно море плитките места се намират изключително по-край бреговете, където почти навсекъде образуват една тесна крайбрежна ивица с широчина до 60 килом. Само в Северо-западната и Северо източната (Азовско море) част на морето ивицата се разширява до 120—150 килм., вследствие на което там се образуват големи плитководни участъци с повърхност в неколко десетки хиляди квад. километра. Общото пространство, заето от плитководните участъци едва ли надминава 20% от целата повърхност на Черно море, т. е. „риболовното“ Черно море е в 4 — 5 пъти по малко от „Географическото“ Черно море. Рибното население на това крайбрежно риболовно море се състои: 1) от риби които постояно остават в предела на един доста ограничен район и 2) от риби, които преминават от един район в други без да се бавят на някъде през целата година.

Запаса на рибите от първата категория зависи главно от големината на пространството, което заема даден участък на морето, а също и от количеството на храната, което се съдържа в него. Последнята е най-обилна там, където се втичат големите реки, които донасят органически вещества необходими за развитието на низши животни и растения.

И в едното и в другото отношение българското крайбрежие се намира в неблагоприятни условия : — плитководната ивица тук е тесна, а големите реки липсват. Затова и запаса на постояно живущите риби по нашето крайбрежие не може да бъде твърде голем. Този факт е от капитално значение, защото той налага известна предпазливост при използването на местните рибни запаси. При сегашното примитивно състояние на риболовството нормата на производството не е още достигната, а местния запас може да задоволява нуждите на рибарите, но след въвеждането на по-модерни и интенсивни уреди за ловидбата (напр. трал) разширението на полето за действие ще стане свършено необходимо.

Като най-подходящия за целта район е несъмнено северо-западната част на морето, където се крият твърде големи рибни запаси, които могат да осигурят за дълги години изобилния лов. Риболовното значение на този участък на морето е толкова по-големо, че именно там се намират свръталищата на несетровите риби, които имат особено

висока пазарна стойност. Както е показал руския опит, тия риби сами могат да осигурят напълно съществуването на ред модерни стопанства с рибарски параходи и др. технически приспособления. Разтоянието в 150 –200 морски мили, което дели местото на ловидбата от българския бряг, е съвършено нищожно в сравнение с тия хиляди мили, които преминават западно-европейските риболовци за да достигнат Ню-Фаундленда или бреговете на Северния океан.

Количеството на странствующите или пасажни риби се променява според сезона на годината и зависи главно от положението, което заема даден участък на морето спрямо маршрута на техните периодични движения. Тия движения обикновенно се извършват по посока „Юг-север" и обратно, като рибите пътуват през пролетта на север, а през есента се връщат в по топлите южни води. При това рибите се явяват покрай всичките брегове на морето, но изглежда, че поне някои от тех предпочитат западния път и се срещат в западната половина на морето в по-голямо количество отколкото в източната.

Количеството на рибите е главния, но не и единственния фактор, който определя значението на даден участък за пасажния лов. Освен това голямо влияние има и разпределението на рибите, които могат да бъдат или разпръснати на отделни малки групи или пък събрани на куп в големи рояци. Последното се наблюдава предимно там, където те са принудени да преминават или да се държат в едно тесно водно пространство.

В това отношение, а също и по своето географическо положение, българското крайбрежие се намира в твърде благоприятни условия. Затова, даже по настоящем, ловът на пасажните риби в неговия район съставлява доста значителен % от общия Черноморски пасажен риболов.

Обаче това, което се лови сега пред нашите брегове е само много малка част от производството, което може и трябва да се постигне при усъвършенствуването на съвременните начини и способи на ловидбата. Перспективите, които се отварят тук, са толкова широки, че използуването на други риболовни райони може да се смета само като спомагателно средство, а не и като необходимо условие за съществуването и интенсивното развитие на пасажното риболовство в България.

2. *Възходящо морско течение и влиянието му върху риболовството.**)

Освен обикновените течения, които преместват водата в хоризонтално направление, в морето има и вертикални такива, вследствие на които повърхностната вода слиза надолу и обратно водата от по-дълбоките пластове се докарва нагоре. Последния тип течение. — „възходящо течение„ може да се образува вследствие разнообразни причини, но най-често то се наблюдава покрай бреговете след продължително действие на силен брегови вятър, който откарва повърхностната вода навътре в морето. Районите, където работи възходящото течение, лесно се познават по температурата на водата, която резко се променява, като през зимата водата става по-топла, а през лятото по-студена от нормалната. Това възходящо течение обикновенно е твърде богато с различни органически и неорганически вещества, които се събират от дъното на морето. За това в неговия район винаги се забелезва по-голямо изобилие на низши растения и животни, отколкото в други участъци на морето. Г. Пуфф, който е изучавал теченията в Атлант. и Индийс. океан, е намерил, че „на никъде в океана не се среща такова изобилие живи същества, каквото има в районите на възходящото течение. Плодородието на морето там е колосално, а риболова е най-продуктивен." Същия факт е бил установен от проф. Брандт за Килския залив (Германия), от г. Натерер за Средиземното море и от други изследватели за Северното море.

Черно море не е още изучено в това отношение, но в научната литература се намират туктам отделни съобщения, които посочват, че възходящото течение има значение за риболовството и в неговия район. В съчинението на г. Скаловский „Бора в Новороссийскѣ" се привеждат следните извадки от едно кримско списание: 1) „През зимата Черно море има своя Голфщром (топло течение), — това е възходящо течение, което носи със себе си масса животни и риби. Ако рибарите имат добър лов, то това значи, че топлото течение излиза на повърхноста покрай брега. 2) През нощта на 23 юний 1897 г. температ. на водата спадна от 19° до 14°, а днес (24 юний) е едва 9°. Рибарите ликуват и в залива се появи голямо количество риби. Лодките докаждат пълни със скумрии."

В съчинението на руския ихтиолог г. Максимовъ „Образ жизни промысловых рыб", е посочено определено, че в района на Кримския полуостров и през месеците август, септември и октомври, скомбрийния лов дава добри резултати само тогава, когато температурата на водата временно се понижава, (т. е. когато работи възходящо течение).

Това се вижда ясно от следната таблица, която съдържа сведения за лова с два опитни таляна през месец септември 1908 година.

Дата	Температурата на водата по реомюра	Колич. на уловената скомбрия	
		Талян № 1	Талян № 2
3	18°	30	—
4	18°	500	—
5	—	—	—
6	—	—	—
7	17°	—	—
8	17°	—	—
9	16°	—	—
10	11°	—	—
11	9°	2500	—
12	8°	4500	31000
13	10°	2000	33000
14	14°	200	—
15	—	—	46000
16	—	—	—
17	16°	—	—
18	—	—	—
19	16°	—	—
20	15°	20	—

*) Използувам случая за да се обърна с молба към читателите да съобщат своите лични наблюдения по въпроса на адреса: Варна, Практическо Рибарско Училище.

21	13⁰	—	—
22	—	—	—
23	7⁰	1000	18000
24	6·5⁰	7500	76000
25	7⁰	15000	44000
26	8·5⁰	150	31000
27	8·5⁰	—	1000
28	10⁰	—	—
29	13⁰	—	—
30	13⁰	20	—
31	—	—	—

Посочените от г.г. Скаловски и Максимов факти се намират в пълно съгласие с моите лични наблюдения в Северния и Северо западния райони на морето. Що се отнася до българското крайбрежие, то в своята работа за сафридите аз отбележих вече, че през летото те се ловят с гриба само тогава, когато крайбрежната повърхностна вода се замества от по-студена такава, докарана от по дълбоките пластове на морето. Свършено сходно явление било наблюдавано през 1922 г. при летния лов на паламудите с гриба на рибарското училище.

А. Нечаев.

Определител на най-важните Черноморски риби.

Настоящия определител съдържа описание на 24 вида черноморски риби, които имат или могат да имат известно риболовно значение. Той се предназначава изключително за хора неподготвени в научно отношение, затова в него се използуват само такива термини и признаци, които без друго са понятни за всекиго.

Определителя се състои от главна таблица, по която се определят семействата на рибите и от допълнителни таблици, по които се определят видовете на рибите. Главната и допълнителните таблици са построени по една и съща система.

Самото определяне на рибите по таблиците става по следния начин:

Сравняват се признаците на рибата с в с и ч к и т е признаци посочени в алинея „1а“ и „1б“ на главната таблица. Ако рибата отговаря на признаците на алинея „1а“, то цифрата „2“, която е от десно, показва, че трябва да се премине към алинея „2а“ и „2б“, ако пък рибата отговаря на признаците на алинея „1б“, то цифрата „3“ също от десно показва, че *трябва да се премине към алинея „3а“ и „3б“*. В първия случай признаците на рибата се сравняват с признаците, посочени в алинея „2а“ и „2б“: във втория — с признаците посочени в алинея „3а“ и „3б“. Алинея „2а“ и „2б“ има отдесно римски цифри „I“ и „VII“; тия цифри посочват, че семейството на рибата е вече определено и остава само да се определи вида й по допълнителните таблици означени със съответни римски цифри. Алинея „3а“ и „3б“ има отдесно обикновени цифри 4 и 5, които посочват, че определянето не е още завършено и че трябва да се премине към последующите алинеи. Това сравняване на признаците се продължава до тогава, до като се стигне до алинея, означена от десно с римската цифра, която посочва нуждната допълнителна таблица.

Пример: При определянето на скумрията се преминават последователно следните алинеи на главната таблица — 1б, 3б, 5б, 7б, 8б, 9б и 11а.

Определянето по допълнителните таблици се извършва по същия начин.

А. Главна таблица.

1а. Телото дотолкова е сплеснато, че прилича на пита. . . . . 2.

1б. Телото не е дотолкова сплеснато и има друга форма: вретеновидна, валчеста, змиеобразна и др. . . . . 3.

2а. Телото се завършва с дълга камшикообразна опашка: устата се намира от долу; хрилните капачета липсват. . . . . I (скатове).

2б. Телото се завършва с обикновенна опашна перка; устата се намира на края на главата; хрилните капачета има. . . VII. (калканови).

3а. Устата се намира от долу на главата, която има издадена напред муцуна; опашната перка не е симетрична (горния дел на перката е по-дълъг от долния). 4.

3б. *Устата се намира на предния край на главата*; опашната перка е симетрична (горния и долния делове на перката са с еднакови дължини или пък перката не е разделена на делове) . . . . . 5.

4а. Хрилните капачета липсват; целото тело е покрито със ситни зъбчести люспи. II. (Акулови).

4б. Хрилни капачета има; по телото има 5 надлъжни реда големи зъбчести плочки. III. (Несетрови).

5а. Телото има змиеобразна форма. . . 6.

5б. Телото има вретеновидна, валчеста и др., но не и змиеобразна форма. . . . . 7.

6а. Горната и долната челюсти се издават напред във вид на тънки израстъци, които приличат на човката на бекаса; коремни перки има. VI. (Заргани).

6б. Горната и долната челюсти не се издават напред във вид на израстъци: коремните перки липсват. . . . . IV. (Змиорки).

7а. Главата има силно издути бузи и е по-широка от телото, което има валчеста форма и постепено се стеснява към опашката; коремните перки се намират от долу под гърлото и са съединени във вид на фунийка. . . . . XI. (Попчета).

7б. Главата нема издути бузи; коремните перки имат обикновена форма и не образуват фунийка. 8.

8а. Главата е силно сплесната отгоре надолу и е покрита от горе с едри люспи (затова главата прилича на тая на влечугите); телото е от обикновена форма и покрито с едри люспи. XII. (Кефалови).

8б. Главата не е силно сплесната отгоре надолу; едрите люспи отгоре й липсват. . . 9.

9а. Главата има конусообразна форма; горната челюст е по-дълга от долната и се издава напред, образувайки предната част на конуса; телото е покрито с обикновени люспи. . . V. (Хамсии).

9б. Главата има обикновена форма; горната челюст не се издава напред . . . 10.

10а. Под долната челюст има 2 мустачки; телото е покрито с червени петна; люспите има. . . . . VIII. (Барбуни).

10б. Такива мустачки липсват. . . . 11.

11а. На опашното стъбло от горе и от долу има по 5 — 9 допълнителни малки перки; хрилните капачета са гладки: зъбчести люспи липсват. . . . . IX. (Скумриеви).

11б. Допълнителните перки липсват; по телото има два или един надлъжен ред зъбчести люспи, които образуват 2 странични или 1 коремен кил (линия). . . . . 12.

12а. Зъбчестите люспи са в 2 реда и образуват 2 странични килове, които се намират по двете страни на задната част на телото . . X. (Сафриди).

12б. Зъбчестите люспи са в 1 ред и образуват коремен кил, който се намира от долу на задната част на телото (коремния край е пиловидно назъбен). . . . . V. (Карагйозови).

Б. Допълнителни таблици и описания.

I. СКАТОВЕ.

Іа. По телото има *зъбчести плочки*; опашката нема зазъбено бодило . . № 1. Морска лисица.

Іб. По телото няма зъбчести плочки; опашката има зазъбено бодило. . . № 2. Морска котка.

— № 1. Морската лисица или Ватос (Raja clavata L. — Райя клавата)* има дължина до 1 метр.

Среща се по всичките брегове на морето и то особено в Северо-западната част. По *българското* крайбрежие се лови с калкански мрежи през време на пролетния калкан лов.

— № 2. Морската котка или Рина (Trygon pastinaca C.— Тригон пастинака) има дължина до $1^1/_2$ метр.

Котката се среща в особенно големо количество в района на Керченския пролив. По българското крайбрежие се лови по редко отколкото лисицата. Зазъбеното бодило при одраскване действа отровно.

II АКУЛИ.**

— № 3. Морското куче (Acanthias vulgaris R. — Акантиас вулгарис) има дължина до $1^1/_2$ метра.

Намира се по всичките брегове на морето. По Кримското крайбрежие се лови редовно с помощта на въдици.

III. НЕСЕТРОВИ.

Іа. Муцуната не е покрита отдолу с костни плочки; мустачките са дълги и достигат до устата. . . . . № 4. Моруна.

Іб. Муцуната е покрита отдолу с костни плочки; мустачките са къси и не достигат до устата. 2.

2а. Муцуната е къса и не надминава $^1/_2$ от дължина на главата; звездообразните люспи липсват или са в малко количество . . . № 5. Несетра.

2б. Муцуната е дълга и съставлява около $^2/_3$ от дължина на главата; по телото има много малки звездообразни костни люспи. № 6. Пъструга.

— № 4. Моруната (Huso huso L— Хузо хузо) има дължина до $3^1/_2$ метра.

Живее в северната половина на морето. През зимата се държи около южното крайбрежие на Кримския полуостров на дълбочини до 120 метра, където се лови в големо количество с помощта на въдици с примамка (парагади). През пролетта навлиза в р. Дунава и р. Дон (чрез Керченски пролив) за да си изхвърли хайвера в сладката вода. Пролетния й лов се извършва пред устията на реките и в Керченския пролив с помощта на въдици без примамка (кърмаци).

— № 5. Несетра (Acipenser Güldenstedti Br. — Аципензер Гюлденщедти) има дължина до 2 метра.

Живее в северната половина на морето. През зимата се държи по дълбочините до 50 метра около западното крайбрежие на Кримския полуостров и около Кавказкия брег. През пролетта навлиза във всички по-големи реки. Зимния и пролетния й лов се извършва предимно с въдици.

По българското крайбрежие се среща много редко.

— № 6. Пъстругата (Acipenser Stellatus Pal. — Аципензер Стелатус) има дължина до $1^1/_2$ метра.

Живее там, където и несетрата и води същия начин на живот. За лова се прилагат същите уреди.*)

У нас се среща по-често, отколкото несетрата.

VI. ЗМИОРКИ.

— № 7. Змиорката (Anguilla Vulgaris C. — Ангуила вулгарис) има дължина до 1 метр.

Живее обикновено в сладките води, но понякога влиза и в морето, където се среща близо до речните устия.

В края на живота си напуща Черно море и пътува чак в Атлантическия океан, където си изхвърля хайвера.

---

*) Научно название на рибата.

**) В Англия, Франция, Германия и др. морски държави месото на *скатовете* и *акулите* се *консумира*, а от *черния им дроб* се добива рибено масло.

В Черно море те почти не се използват, макар, че там те се намират в изобилие. В бъдаще, обаче, те сигурно ще имат голямо значение и за черноморското риболовство.

*) През 1908—1911 год. несетра и пъструга са се ловили с помощта на трални параходи. Този твърде интензивен начин за ловидбата е бил забранен от руското правителство в 1911 г.

V. КАРАГЙОЗОВИ.

Ia. Челюстите имат зъби. . . . . № № 8 и 9. Карагйоз и Харип.

Iб. Челюстите немат зъби. . . . . 2.

2а. Телото е високо; корема силно изпъкнал и образува дъгообразна линия. . № 10. Терциона.

2б. Телото е по-ниско; корема не е силно изпъкнал. . . . . № 11. Терциона.

— №№ 8 и 9. Карагйоз (Alosa pontica Nord. — Алоза понтика) има дължина до 45 см.; харип или блеч (Alosa Nordmani Ап. — Алоза Нордмани) — до 20 сантиметра.

Големия карагйоз лесно се отличава от харипа по дължината на телото си; когато пък карагйоза е малък и има същата дължина, както и харипа, то определянето става по-сложно; за целта требва да се преброяват тичинките (тънки израстъци) на първата хрилна дъга. Карагйоза има от 40 — 60, а харипа — от 70 — 90 такива.

Карагйоза и харипа дохаждат към бреговете в големи рояци в началото на пролетта и се движат на север към реките, в които навлизат за да си изхвърлят хайвера. През летото или през есента те се връщат пак в морето и започват бавно да отстъпват пак на юг. През пролетта те се движат в по-големи групи, затова пролетния им лов има особено значение за риболовството.

Най-големото им количество се лови пред устието и в самия Дунав, а също и в Керченския пролив.

— № № 10 и 11. Дребните карагйозови имат общо рибарско название „терциона“ или „цаца“, макар че те са два отделни вида № 10 — „Клупеа култивентрис“ (Clupea Cultiventris Nord) и № 11 „Клупеа деликатула“ (Clupea delicatula Nord).

Тия рибки не извършват толкова далечни пътувания, както карагйоза и харипа. Те могат да живеят и в полусолена вода.

В по-големи количества те се срещат в северозападната част на морето, където имат известно риболовно значение. Така, например, в Днепровско бугския лиман се лови годишно до 2 — 3,000,000 кгр. „Клупеа култивентрис“. Ловидбата се извършва с малки тралчета.

— № 12. Хамсия (Engraulis encrasicholus L. — Енграулис енкразихолус) има дължина до 17 с.м.

Хамсията е чисто морска риба, която не навлиза в реките.

Извършва доста далечни пътувания в черноморския район в посоката юг — север и обратно. Лятото тя прекарва в северната половина на морето; през пролетта и есента се лови по западното (българското) и източното крайбрежие. Около Кримския полуостров се лови и през зимата. Тя има голямо промишлено значение в северо-западната част на морето, в Азовското море и особено в Кримския район, където се лови до 300 — 500,000 кгр. месечно. Ловидбата й там се извършва със специални мрежи построени по типа на аламана.

VI. ЗАРГАНИ.

— № 13. Зарган или морска щука (Belone acus C. — Белоне акус) има дължина до 80 см.

Заргана се среща почти по всичките брегове на морето, където се движи в рояци.

По българското крайбрежие се лови предимно през пролетта и есента. Специални уреди за неговата ловидба нема, той се лови заедно с други риби с помощта на гриба и таляна.

VII. КАЛКАНОВИ.

Ia. Телото е 4-жгълно и покрито с големи зъбчести плочки; широчината му надминава $^2/_3$ на дължината; очите се намират на левата страна. № 14. Калкан.

Iб. Телото е дългнесто и не е покрито с зъбчести плочки; широчината му е по-малка от $^2/_3$ на дължината; очите са на десната страна. . 2.

2а. Телото е покрито с люспи и има форма на език; главата отпред е закръглена. № 15. Език.

2б. Телото е гладко (люспите са скрити в кожата); главата има 3-жгълна форма. № 16. Писия.

— № 14. Калкана (Rhombus maeoticus C. — Ромбус меотикус) има дължина до 80 см.

Калкана е типично придънна риба, която се среща по всичките брегове на морето. През зимата той се събира по дълбоките до 80 метра места, през пролетта (период на размножението) се наближава към брега, където се разпръсва по крайбрежните води, а през есента се връща пак в дълбочините. Ловидбата му се извършва предимно през време на пролетното и есенно движение, а също и през зимата. В последния случай за лова се прилагат вадици и трали.

У нас се лови само през пролетта.

В северната половина на морето калкана се намира в голямо изобилие.

— № № 15 и 16. Езика (Solea impar B. — Солеа импар) има дължина до 15 см.; писия или лиферуда (Plevronectes flesus Z. — Плевронектес флезус) има дължина до 40 см.

Тия риби живеят близо до бреговете и извършват движения, както и калкана, но в по-малък мащаб. Писията може да пренася сладката вода и отлично се приспособява към живота в полусолените блата.

В северо-западната част на морето и Азовско море писията се намира в доста голямо количество, обаче лова й не дава такива масови резултати, както калканския лов.

VIII. БАРБУНИ.

— № 17. Барбуня (Mullus barbatus L. — Муллус барбатус) има дължина до 20 см.

Барбунята прекарва зимата на дълбочини до 150 метра, а през топлото време на годината се държи покрай бреговете. Тя се лови предимно в началото на летото и през есента. Главния район на

нейната ловидба е южното крайбрежие на Кримския полуостров, където тя се лови със специални морски винтери.

IX. СКУМРИЕВИ.

Iа. На опашното стъбло има по 5 допълнителни перки; първата и втората гръбни перки са отдалечени една от друга. . . № 18. Скумрия.

Iб. На опашното стъбло има по 6 или повече допълнителни перки; гръбните перки са близо една до друга. . . . . № 19. Паламуд.

— № 18. Скумрия — чируз (Scomber Scomber L. — Скомбер скомбер) има дължина до 25 см.

Скумрията прекарва зимата и началото на пролетта в Мряморното море, където си хвърля хайвера. В края м-ц март тя навлиза през Босфора в Черно море и там се насочва по две посоки: 1) на запад — покрай западното (българското) крайбрежие за северо-западната част на морето и 2) на изток — покрай анадолския бряг за сев.-източната част на морето. В северните участъци скумрията се държи до началото на м-ц октомври, от когато започва обратното движение към Босфора. Тя предпочита западния път пред източния и в западната половина на морето се среща в по-голямо количество, отколкото в източната.

Скумрията се движи в големи рояци и се лови масово; тя е най-важната в промишлено отношение риба в черноморския район.

— № 19. Паламуд (Sarda Sarda Bl. — Сарда сарда) има дължина до 80 см.

Паламуда извършва движения от същия тип, както и скумрията, обаче главните му рояци се явяват малко по-късно и изчезват по-рано отколкото тия на скумрията. В северо-западната част на морето не се среща в големи количество. Главния район на неговата ловидба е западното крайбрежие.

X. САФРИДИ.

— № 20. Сафрид (Trachurus trachurus L. — Трахурус трахурус) има дължина до 40 см.

Сафрида се явява пред всичките брегове на морето в края на пролетта и се държи там до края на есента. През зимата той се лови само в някои райони на морето напр. по южното крайбрежие на Кримския полуостров.

Главният район на неговата ловидба е Кавказкото крайбрежие, където се срещат най-едрите сафриди до 40 см. (Сафридите по българското крайбрежие — до 23 см.)

XI. ПОПЧЕТА.

— № 21. Семейството на попчетата (Gobiidae — Гобииде) в Черно море се състои от 24 — 30 отделни вида. Признаците, с които се характеризират тия видове са твърде променливи, а разликите са малки, затова точното им определяне е достъпно само за специалисти.

Попчета се срещат около дъното по всичките брегове на морето, а също и в солените и в полусолените блата, които са съединени с морето. Обаче главните им центрове се намират в северо-западната част на морето и в Азовското море, където се лови годишно до 20 — 25,000,000 кгр. попчета. Ловидбата им там се извършва с помощта на специални мрежи и малки тралчета.

XII. КЕФАЛОВИ.

Iа. Очите имат по два големи напречно разположени стъкловидни клепачи, които покриват по-големата част на окото. . . . № 22. Кефал.

Iб. Очите немат такива клепачи. . . . 2.

2а. На хрилните капачета има по едно златножелто петно. . . . . № 23. Платарина.

2б. Такова петно липсва. . № 24. Илария.

— № № 22, 23 и 24. Кефала (Mugil cephalus C. — Мугил цефалус) има дължина до 70 см., Платарина (Mugil auratus R. — Мугил ауратус) — до 45 см. и Илария (Mugil saliens R. — Мугил салиенс) — до 35 см.

Кефаловите са морски риби, които обаче могат да навлизат за известно време и в полусолените блата и даже в реките. Последното обикновено става през летото и със цел да се намери по-обилна храна.

Кефаловите се явяват покрай бреговете през пролетта и се държат в крайбрежния район до края на есента, когато по-големата им част заминават на юг. Другата им част остава да презимува в по-запазените заливи и дълбоките блата. Около Кримския бряг кефалите зимуват и в открито море, но на 100 — 150 метрови дълбочини.

Най-големите им рояци се събират през топлото време на годината в северо-западната част на морето и в Азовското море, където се лови годишно до 3 — 4,000,000 кгр.

След скумрията кефаловите риби са най-важните в промишлено отношение.

Правното естество на даляните по българския Черноморски бряг *).

В известни части от нашето черноморско крайбрежие, главно около Месемврия, Анхиало и Созопол, населението от незапомнени времена се занимава с риболовство. Тук, покрай другата риба, която изобщо се лови по цялото наше черноморско крайбрежие се ловят преимуществено скумрии. Скумриите в началото на всяка зима слизат от устията на южните руски реки, минават на големи стада покрай нашето крайбрежие и отиват в по топлите води на юг на зимуване. Скумриите са известни в Черно-море още от най-старите времена, Римският естесвеник Плиний говори за scombrii в Черно-море.

*) „Икономически Известия" бр. 17.

Риболовците са измислили едно практично средство за по лесно ловене на рибата. Това са един вид, тъй да кажем, водни капани, дето рибата влиза в голямо количество и отдето вече не може да излезе. Това са тъй наречените д а л я н и. Те са места на морския бряг, които навлизат в крайбрежните води и са обградени по известен начин с мрежи и други уреди. Названието им е от чужди произход. То напомня думата италияанец италян, талян, далян. М о ж е б и е свързано с оживените в течение на средните векове търговски сношения с венецианци и генуезци, които кръстосваха тогава Черното море и поддържаха редовни връзки с нашите брегове. Това име съществува и в турския речник. Samy-bey Frachery в своя Dictionnaire turci-français. Constantinople 1835 стр. 685, го обяснява тъй: „рибно място резервирано за ловене на риба". От начало тия даляни трябва да са били поставени временно, само за сезона на риболова и после сигурно са били вдигани. Обаче, постепенно с течение на времето, известни риболовци са поставили на същото място своя далян в продължение на много години, разбира се, срещу плащане на известен данък, повечето в натура, на държавната власт и са започнали след време да гледат на това запазено от тях място, като на своя собственост. В техните очи дълговременното владение е било от естество да им създаде права.

Отоманското законодателство, което запазва право на собственост върху земята на Султана, който пък може да даде последната някому на вечно ползуване, очевидно е било последователно и по отношение на даляните, които са представяли от себе нещо като недвижими имоти.

Меджелето и закона за земите от 1858 г признават наистина оногова, който с височайше позволение изпълни част от морето, за владелец натова изпълнено място. Обаче, когато нема получено височайше позволение, изпълненото място е собственост на държавата и се продава от последната на лицето, което го е изпълнило, а ако последното откаже да го купи, продава се на търг.

У нас се появиха няколко случаи, в които притежатели на даляни по черноморското ни крайбрежие предявиха претенции за право на собственост върху оная част от морския брег, която се намира заградена от техните неподвижни мрежи. Те са толкова по-интересни, че някои от тия притежатели са успели в румелийско време да се снабдят с документи за собственост (владила, а след 1885 г-крепостни актове). Те основават своето право първо, на правата, придобити от тях през време на отоманското управление и второ, на документите издадени им в румелийско и българско време. В турско време те имали вечна концесия срещу отстъпване на 20% от наловената риба. И от това вадят аргументи в полза на своята теза, че били придобили чрез придобивка давност тая част от морското крайбрежие.

В същност, обаче тия лица не са представили никакъв документ, изхождащ от Султана или от неговото правителство, с който да докажат своите твърдения. Поради това тия им твърдения трябва да се считат за недоказани.

Колкото се отнася до издадените им в румелийско време „владила" или „крепостни актове" от по-късно време, нека разгледаме накратко тяхната стойност с оглед на днешното право.

На 1 септември 1904 година влезе в сила законът за имуществата, собствеността и сервитутите, който уреди цялата материя на предмета. Чл. 22 от този закон причислява морския бряг към обществените имущества на държавата (domaine public). А обществените имущества, според чл. 24 от същия закон, са неотчуждаеми. Непосредствено свързани с морския бряг са териториялните води, които са тоже, само по себе си се разбира, неотчуждаеми. Чл 326 пък от същия закон постановява, че всички попредишни наредби по тая материя се отменяват. Прочее морския бряг и крайбрежните води не могат да се отчуждават. Те не могат и да бъдат, според чл. 21 от закона за задълженията и договорите, предмет на какъв да е договор. Нито по договор, нито по давност не може да се придобива върху тях право на собственност, сервитут или право на изключително използувана. (Чл. 306 от закона за имуществата, собствеността и сервитутите и чл. 9 от закона за давността).

Това е положението от 1. IX. 1904 г. насам. Такова място определя законът за морския бряг и крайбрежното море. Те са неотчуждаеми в най-широката смисъл на думата.

Явява се въпросът: как ще се помирят двете положения — това преди 1 септември 1904 г., когато са бивали издавани на такива лица владила или крепостни актове досежно даляните и сегашното създадено със закона от 1904 г. — отговорът ще намерим, като анализираме проблемата и я разчленим. Трябва затова да вземем предвид:

1. Че не може да има придобити права (droits acquis) върху обществени имоти.

2. Там дето законът за имуществата от 1904 г. е искал да запази някои предишни законоположения казал е това и з р и ч н о. Тъй е постъпил законодателят в чл. 51 от закона за задълженията и договорите, дето признава на частни лица придобитите права от по-преди върху водите, макар последните да са обществени по чл. 39 от с. закон.

По същия начин е постъпил законодателя и в чл. 259, алинея 2 от същия закон, в който признава правата придобити по силата на Отоманския закон.

По всички други случаи е приложим чл. 326, цитиран по-горе.

Издаването на владала или крепостни актове в миналото не може да създаде никакви права след 1 септември 1904 г. П р и з н а в а н е т о от страна на държавата на някакво изключително право на използуване преди 1. IX. 1904 г. не може да има днес никакво значение, понеже, както казахме, не може да се придобива нито с договор, нито по давност право на собственост или други вещни права върху обществения имот на държавата.

Законът обявява по висши съображение морс. брег за неотчуждаем от 1904 г. насам. Прекратението на едно право, ако допусмем, че преди 1. IX. 1904 година такова право е съществувало, върху един неотчуждаем обществен имот не може след тази дата да произвежда абсолютно никакви правни последици. Законът от 1904 г. прави tabula rasa от такива по-раншни претенции и основания.

Друг е въпросът, ако се касае за една временна концесия, отстъпена от държавата, за из-

ползуване част от морския бряг и от крайбрежните води, напр. за ловене на риба. Това, обаче, може да стане по силата на специалния закон за риболовството. В случай, че такава временна концесия е дадена безвъзмездно, може винаги да бъде отнета тоже безвъзмездно, т. е. без никакво обезщетение. Но случаите, за които става дума, не съ от това естество.

В заключение, не може да става дума за придобито право на собственост или право на изключително ползуване върху вънпросните даляни.

Приложението на закона за имуществата от 1904 г. спрямо тях тоже не дава право на никакво обезщетение, понеже законът не признава възможността да се придобиват никакви права върху тях.

Това положение е създал за даляндиите законът от 1904 г.

В това положение завари последните световната война. Някои, обаче, като чужди поданици се опитаха да се покажат като мъченици и жертва на изключителни некакви военни мерки от страна на бълг. правителство и предявиха иск за обезщетение по чл. 177 от договора за мир, които българското правителство не можеше, освен да отбълсне.

Ив. Т. Икономов.
Началник на консулското отд. при Министерството на Външн. Работи.

3-та рибарска конференция.

От 9 до 14 Юлий т. г. се състоя при Министерството на Земледелието и Държавните Имоти в София третата Рибарска Конференция на представителите от рибарските кооперации в България.

Конференцията биде открита с подходяща за случая реч от г-н А. Гочев, началник на отделението Държавни Имоти, в чието ведение е рибарското бюро при Министерството. Той поздрави делегатите от страна на г-н Министра и сложи на дневен ред първо въпроса за обмисляне *начина и мерките за поевтиняване на рибата.*

В конференцията се представляваха следните кооперации:

1. От гр. Видин „Верност“ с 1 делегат,
2. „ с. Хърлец, Ореховско „Солидарност“ с 1 делегат.
3. От с. Гулянци, Никополско „Карабоаз“ с 1 делегат,
4. От с. Белени, Свищовско „Шаран“ с 1 делг.
5. От гр. Свищов „Моруна“ с 3 делг.
6. От гр. Свищов „Дойранско Езеро“ с 1 делг.
7. От гр. Варна „Успех“ с 2 делг.
8. От гр. Варна „Бълг. Рибопродавец“ с 1 делг.
9. От гр. Бургас „Шаран“ с 1 делг. и
10 От гр. Бургас „Български Черноморски Риболовец“ с 1 делг. Не биде представена само Ломската кооперация „Есетра“.

В кооперацията вземаха участие: началника на рибарското бюро при министерството Т. Костов и инспекторите В. Ковачев и И. Попов.

За да се вземе едно правилно решение по поставения първи въпрос, бидоха допуснати да вземат участие в разискванията, представители на рибарския еснаф (рибопродавци) от София и такива се явиха четирма.

Прениятa и разискванията по поставения въпрос бяха твърде оживлени, дори бурни и отнеха цели три дни— 9, 10 и 11 Юлий. Разискванията по поставения въпрос за начина и мерките за поевтиняване на рибата, бидоха изложени в обширен протокол и понеже колоните на списанието съ малки, ще изложим в резюме взетото решение.

1. За да блесне истината по обвинението срещу риболовните кооперации, че умишленно повдигали цената на рибата и спъвали свободата на риболова, да се помоли г-н Министра на Земледелието, да нареди в най-скоро време щателна анкета върху досегашната дейност на риболовните кооперации, за да се види несъстоятелността на тези обвинения,

2. Да се премахнат част от непоносимите данъци върху рибата, а именно: да се премахне общинския налог върху пресната риба и акциза върху соленатa риба от местно произхождение; да се освободи от навло леда и амбалажа на пренасяната прясна риба по железниците; да се намали навлото на рибата; колетни марки съдържащи прясна риба да се ползуват с облагите по чл. 69 от закона за рибарството.

Покрай многото примери, които се изнесоха от делегатите за непоносимите данъци върху рибата, всички подкрепени с документи, характерен е примера с дребната малоценна риба предмет за консумация от широките народни маси:

Риболовец на езерото при Варна донася и продава на тържището наловената от него 27 клг. дребна сребърна (гюмюш-балъ) по 2 лева и получава 54 лева.

За горнята риба следва да плати данъци:

20% държавно право	10·80 лв.
5% борсово право	2·70 „
Общински налог по 1·50 на кгр.	40·50 „
Преносително свидетелство	0·50 „
Гербов налог	1·— „
Всичко .	55·50 лв.

Следователно риболовеца трябваше да доплати от себе си 1.50 лева, след като му вземат рибата!

3. Да се усили временно сега лова на рибата в блатата до максимум, който позволява стопанството; да се приемат необходимото число нови членове в кооперациите, като самите кооперации се кредитират от държавата,

4. Да се вземат всички мерки за създаване искуствени рибници, модернизиране и засилване морския риболов, особенно тоя на открито море, като отпуснат и предвидените в закона за рибарството помощи и премии.

5. Да се следи за печалбите на комисионерите и риботърговците, като се задължават респективните държавни чиновници да заверяват покупната тържна цена на рибата.

6. Да се последва примера на Свищовската кооперация „Моруна“ от останалите кооперации, като в най-скоро време създадат свой съюзен кооперативен магазин в София и в др. консумативни центрове.

Това е решението предмет на обширен протокол № 1, по поставения дневен ред на 3-а рибарска конференция, който най-вече интересуваше Търговско-Промишления комитет по прехраната в столицата, а така също и Правителството, както се изрази г-н Министра Моллов, който прие делегатите на конференцията и обеща пълното си съдействие по прилагането и осъществяването на горните решения.

След като взема протоколното си решение по първия поставен въпрос, конференцията освободи от заседанията си представителите на рибопродавците и в заседанията си на 12, 13 и 14 юлий 1923 г. разгледа обстойно следните въпроси:

1) Допълнителни мерки за поефтиняване пресната риба;

2) Подобрение на блатата;

3) Отпущане кредит за подобрение и засилване риболовния инвентар на кооперациите в Бургас, Варна и Свищов.

4) Сливането на съществующите риболовни кооперации в Бургас, Варна и Свищов; като взема следните решения по тях с протокол № 2:

1. *Да се не прави спънка на свободната търговия на риба.* Последната да се продава чрез търг, както до сега, като за кооперативната риба, когато тя бъде купена на търга от кооперацията, отбива, който се прави върху теглото за вода и фира, да се приспада от тръжната цена. Това се отнася за Дунавските кооперации, които имат концесии на блата, а морските кооперации ще се постараят да изпращат пресна риба в кооперативните магазини без комисиона, както това се практикува от кооперациите „Моруна" и „Кара-боаз".

2. Да се помоли Господина Министера на Земледелието и Държавните Имоти да се ускорят изготовленията на проекто-плановете за подобренията на блатата, а онія, които са вече приготвени и представени в министерството, да бъдат утвърдени час по-скоро и повърнати на кооперациите, за да се почне техното изпълнение; понеже изпълнението им е в зависимост от откриването кредит, то моли зависящето от страна на министерството за по-скорошното отпущане от Българската Земледелска Банка кредит, част от който да се употреби за подобренията, а част — за набавяне инвентар и др. пособия за засилване риболова.

3. Моли се Министерството на Земледелието и Държавните Имоти да възложи на компетентни лица да окажат влияние за сливането на съществующите кооперации в Варна, *а до тогава да не признава на нито една от тех дадените им привилегии.*

4-то. Да се анкетира начинът на отнемане концесията за „Варна—Гебедженското блато" от кооперация „Български Риболовец" — Варна.

5. Пред вид декларацията на спорящите кооп. „Шаран" и „Български Черноморски Риболовец" в Бургас, че немат нищо против сливането на двете кооперации и че досегашните опити на непосредствени преговори не са дали резултати, замолва се *министерството да вземе активно участие* чрез назначаване комисия от специалисти-кооператори и представител на инспектора по рибарството *за постигане обединението.*

6. По отношение кооперация „Дойранско Езеро", концесионерка на „Вардимското" блато, понеже последното е слабодоходно, то да се моли министерството да предаде на същата кооперация и съседното „Безскутско" блато, по който начин ще й се даде възможност да развие по-голяма дейност и да пласира задоволително своя труд. Препоръчва се на същата да се слее с кооперация „Шаран" — с. Белени, която има концесията на сравнително богатото „Беленско" блато.

7. Пайджиите (работници, които работят с чужди инструменти на процент) се считат за наемни риболовци и такива не могат да бъдат членове на кооперациите—концесионерки на блата, съгласно чл. 13 от Закона за рибарството и

8. Избира се комисия от трима делегати на конференцията: Боян Станчев, Христо Бояджиев и Л. Черпански, която наедно с началника на рибарското бюро Т. Костов да поднесат протоколите от конференцията на г-да Министрите на Финансиите, на Железниците и на Земледелието и Държавните Имоти и помолят за поскорошното изпълнение на взетите решения.

Това са решенията на 3-а рибарска конференция — плод на шестдневни разисквания и спорове. Въпроса за общинския налог на прясната риба биде разискван и се вземаха идентични резолюции по него и в първите две конференции, обаче той стои и днес още неразрешен.

Ползата от рибарските конференции е безспорна, но тя щеше да бъде още по-голяма и резултатна, ако в тях се прочетяха реферати от сведующи по рибарското дяло и ихтиология лица. Добре било в тези конференции да вземат участие и представители от единственното ни Държавно Рибарско Училище.

Боян Станчев.

Я. Н.

Морското риболовство в западната Европа.

Западно европейския риболов може да се характеризира като „риболов в открито море", понеже 90 — 95% от рибата се улавя вън от границите на териториалните води. Някои от районите на лова, където се извършва обилната ловидба, се намират даже на хиляди километри от европейския бряг и рибарските експедиции за там траят по неколко седмици и повече (Ню-Фаундленд, Исландия и др.) Естествено е, че рибарските кораби, които извършват лова, притежават добри морски качества и имат доста големи размери. По между тех са се запазили и ветроходи, обаче те постепенно се изместват от кораби с механически двигател и то особено от парни кораби.

До колко бързе се е развивал парния рибарски флот се вижда от следната таблица:

	1885 г.	1900 г.	1906 г.	1914 г.
Броя на рибар. парах. в Германия	2	130	216	263

В началото на войната ефектива на парния рибарски флот е бил: във Франция — 329, в Германия — 263 и в Англия повече от 2500 параходa. По водоизмещението си те са били от неколко категории, а именно:

1) От 65—300 тона за лова в райони близки до брега;

2) От 250 — 400 тона за сьщия лов и за лов през някои сезони покрай брегoвете на Исландия и

3) От 400—600 тона за лова около Исландия и Ню-Фаундленда.

През време на войната рибарския флот е бил използуван за военни действия и при това е понесъл много тежки загуби, като напр.: Франция е изгубила 80, Германия — 180 и Англия — 672 рибарски параходи. Обаче след само три години, към края на 1921 г. Франция е притежавала вече 488, а Германия — 400 параходи, т. е. рибарския парен флот се е увеличил в сравнение с до военното време във Франция на 46% и в Германия на 25%.

Освен възстановяване числеността, рибарския флот се е подобрил и в качествено отношение, като новите кораби са били от по-голям и по-усъвършенстван тип.

Във Франция, напр. през 1921 г. са били пуснати на вода параходи „Отечество" и „Жюл Елби", които за сега са най-големите рибарски кораби в света (имат водоизмещение 1300 и 1728 тона).

През нормалното време, преди войната (1913 год.) Западно-европейския риболов се е характеризирал със следните цифри:

	броя на рибарите	Колич. на ловена риба в милион. кгр.
Англия	101200	1253
Франция	128900	193
Германия	29600	181
Холандия	11800	147
Норвегия	87000	732
Швеция	10000	73
Дания	17800	64

От таблицата се вижда, че количество на уловената риба не е пропорционална на броя на рибарите. Това зависи от ред причини, между които имат голямо значение и степента на индустриализацията на лова, т. е. техническите средства, които се прилагат при ловидбата. Малкото производство на френските риболовци спрямо английските и норвежките дължи на това, че по-големата част от общия лов във Франция се добива с помощта на платноходните кораби без спомагателен двигател. Според сведенията на г. Херубел, във Франция на всеки 1 параход преди войната е имало 125 платноходни кораби, а в Англия на 1 параход само 5 платноходи.

В Норвегия, която нема много параходи, извънредно е развито риболова с помощта на моторни кораби. — Проф. Грувел съобщава, че през 1921 год. в Норвегия е имало 1503 моторни кораби с двигатели от 25 — 80 конски сили.

Английското морско риболовство и националното му значение.

Англия е страната, която е подържала и подържа най-могъщо морско риболовство в света. Островите й се намират в най богатия риболовен район, но независимо от това предприемчивите английски рибари отдавна вече са започнали да риболовствуват далеч от своите брегове. Още през 15 век те са били редовни посетители на Исландия и Северния ледовити океан.

По настоящем в услуга на английското риболовство са заети повече от 3000 рибарски параходи (освен моторни и платноходни кораби), които образуват рибарска парна флотилия по-голема от тая на всички държави в света взети заедно. През 1922 г., която не е била благоприятна в риболовно отношение, английските рибари са уловили риба на сума 29,000,000 лири стерлинги (около 17,500 000,000 лева).

Ако сравним английското риболовство с това на другите държави, то непосредствено след него японското риболовство държи второ място със стойността на производството 21,180,000 лири стерлинги. Американското риболовство дава риба на стойност 15,000,000 лири стерлинги. След Америка идва Испания, която през последните години е направила голем напредък в риболовно отношение и произвежда сьщо на сума около 15,000,000 лири стерлинги. Пето място заема Канада с Ню-Фаундленда с производството равно на 10,275.000 лири стерлинги. След тях стоят Португалия, Франция и Норвегия, които имат производство всека по около 9—10,000,000 лири стерлинги. Холандия, Дания и Швеция добиват годишно риба на обща сума около 7,500,000 лири стерлинги. Положението на немската валюта не допуща изчисления и сравнение с горните държави.

След войната Английското риболовство е било принудено да се бори с големи трудности, които са били посрещнати с голяма твърдост от страна на рибарите. Херинговото риболовство, разсчитано на износ в Русия и Германия, които консумираха до 80% от лова на херинга, било почти разрушено вследствие на изчезването на тия два главни пазари. Обаче при намесата на държавата, този клон на риболовството можа да се задържи и да осигури своето съществуване. Тралното риболовство сьщо е попаднало в тежко положение, защото цените на рибата са паднали по-скоро, отколкото цените на предметите необходими при производството (мрежи, въглища и др.).

В течение на последните 5 години преди войната средната годишна ловидба в Англия е достигала до 1,165,000,000 кгр. риба (без стриди и миди). Повече от 40% от тоя лов е бил изнасян в странство. От местното население средно всеки англичанин консумирал годишно 20 кгр. риба.

Най-важните второстепени продукти на английското риболовство са: рибе масло, брашно и тор. Медицинското рибено масло се добиват черния дроб на треските; от дробовете на др. риби се добива масло, което се използува при дъбенето, закаляването на стомана и др. Рибено брашно около 50,000,000 кгр. се добива от остатъци на ри-

би и от негодни риби. Това брашно е отлично средство за отхранване на свини, птици и добитък. Рибния тор се използува в земледелието. От скоро време насам са почнали да приготовляват гойн от рибена кожа, който е водонепроницаем.

Числото на хората, които са свързани с риболовството мъчно може да се определи; числото на рибарите достига до 100,000 души, а на работници заети в различни клонове на риболовната индустрия до 264,000 души.

Значението на морското риболовство за Англия не трябва да се преценява само според материалните блага, които то дава. Трябва да се има пред вид, че именно то подготвя моряци с най-високи качества. Рибарина свиква да познава морето по-добре, отколкото ние своята къща. Със своя малък кораб, — а именно малкия кораб е най-добрата школа за морячеството, — той прилага най-разнообразни уреди: трал, плаващи мрежи, въдици и то не само през деня, но и през нощта и при най-неблагоприятни условия на морето. Той се връща в пристанището само за неколко часа, необходими за разтоварването и нагласяването на кораба, и веднага пак заминава за морето. Той до толкова се свиква с най-големи опасности и най-тежка работа, че без тях чувствува живота си празен. Рибарските параходи отдавна и с право си заслужили името „Спасителни кораби“; техната самоотвержена дейност в това отношение е било предмет на удивление и висока похвала от страна на всички, които по своята професия могат най-правилно да преценят извършеното.

Без преувеличение може да се каже, че **съвременната търговска и военна английска флота е рожба на рибарската флотилия.**

Съкратен превод от списанието „Fischerbote“

Я. К.

Организацията на риболовната служба в Холандия.

Г-н Филон, член от изпратената в Холандия френска мисия и чиновник при научната и техническа риболовна служба във Франция, съобщава следните бележки.

Риболовната служба във Холандия се подразделя на различни отдели — научни, административни и технични.

Разните служби на холандското риболовство.

I. Научна служба.

Чисто научните изследвания се правят от института по морска биология, който се намира в Хедлер и от хидрографичния институт.

II. Административна и техническа служби.

Съвокупно тия служби съставят *Риболовната Инспекция*, която има седалището си в Хага и на чело на която стои „началника на отделението по риболовство“, който зависи направо от Министра на Търговията. Земледелието и Промишлеността.

Трима инспектори са аташирани към тая служба и всекой от тех има определена зона на действие.

1) Инспектора по риболова в Северно море и големия риболов;

2) Инспектора на крайбрежията и специално на Зюйдерзе и

3) Инспектора на сладките води.

Седалището на инспектора на крайбрежията и на Зюйдерзе с Амстердам, а съединените бюра на другите двама се намират в Хага.

Под заповедите на инспекторите са поставени трима подинспектори, които са натоварени с надзора и проучването на техничните риболовни методи. Те са техници и на тех, както е логично, се възлага изработването на относящите се до риболова правилници. Те се подпомагат от петнадесет „надзиратели“. Цялата административна служба се състои от щейсетина лица.

При тия учреждения функционира: La Nederlandsehe visscgerij Proefstation (опитна станция), чиято лаборатория се намира в Утрехт.

Средствата на тоя отдел се състоят:

1) от едно годишно пособие от правителството. Това пособие за 1921 год. бе 17,000 фиорина (фиорина струва 2 фр., а по настоящем 5 фр.).

2) от членски вноски на професионалните групировки като: сдружението на арматорите; Сдружението на рибарите в Зюйдерзе; Спомагателното отделение за риболова в сладките води: „Heidmaatschappij“.

3) от сумите на таксите, които се заплащат от лицата или групировките, които се обръщат към лабораторията за анализите си или изследванията си.

Администрация и функциониране на опитната станция.

Опитната станция се управлява от един административен съвет, състоящ от представителите на нейните членове. Всека група назначава трима делегати. Една търговска делегация за продажбата на рибарските уреди (мрежи) също съставя част от тая съвет, „Началника на риболвното отделение“ присъствува при разискванията на Администр. съвет.

Бюрото на Административния Съвет се състои от: 1 председател и 1 секретар-касиер (ковчежник).

Техничния персонал се състои от директора на лабораторията, който има под заповедите си трима асистенти. Двама от тех са по специално натоварени с текущите анализи, а третия прави научните изследвания с оглед на усъвършенствуване методите за предпазване на риболовните мрежи.

Освен това директора може да повика и двама учени за съветници, които са два професори от университетската лаборатория в Утрехт. Станцията се занимава само с въпросите, които се отнасят до риболовните уреди, тя анализира продуктите, които влизат при фабрикуване на мрежите и ония, които

служат за техното спазване. Требва да се отбележи, че след довършване на анализите, арматорите, рибарите и техничните сдружения изпращат редовно образците от памука на мрежите си, от джбилните екстракти, маслата, които употребяват и пр.

Едновременно с тая анализа лабораторията предприема изследвания по определяне по-добри условия за прилагане познатите способи (traitements) за запазване на мрежите и за откриване на нови способи.

Тоя институт се много цени вред рибарското сдружение, защото му принася твърде големи услуги.

.Превел от френски Н. П. Иванов.

Ловитбата на делфините.

През изтеклия месец Септември на Морския риболовен конгрес във Франция бе установено, че, раздирайки мрежите и изтребвайки големи количества риба, делфините (думус-балж) ежедневно намалявали най-малко с $^1/_3$ улова по френските крайбрежия.

Никакво ефикасно средство не е било досега намерено, което да може да ги унищожи.

Докладчика по бюджета на търговската флота г-н Шарл Лебук заявил, че въоръжаването с пушки рибарите е детинско средство, а члена от Института г. Ив. Делаж твърдел, че с куршуми никога не са бивали убити освен желающите да се самоубият морски свини.

Неодавна един депутат внушил идеята да се преследват морските свини с ареоплани ала този способ би бил сдсипателен и както въсразил г. Рио: „Подобре би било тогава да се заплати на рибарите риболовния им сезон"

Преди три години парламента бе гласувал специален кредит — кредит 30000 франка. Направиха се мрежи един километър и десет метра високи, които обаче се указаха съвършено безвредни: нито едно животно не бе уловено.

Примки, отрова, харпуни (копия зе ловене китове), всички средства указали сащо безпомощни и докладчика требваше да се признае, че сме безсилни да защитим рибарите си.

Тая изповед е толкова по утегчителна, като се знае, че стари ръкописи твърдят какво през XIV столетие, във времето на Карла Велики, ежедневно се продавало по пазарите на Бретания и на Нормандия месо от морски свине и че в XVI столетие са експедирвали в Париж значителен брой от тия животни; че и днес се върши важна търговия с тех в Канада и по някои други места на земята.

Защо тогава сега добиваме такива слаби резултати? Мигар нашите рибари са по малко способни от събратята си от близките народности или нашите средства на действия са по малко усъвършенствувани от тия на миналото време.

Вероятно причината на нашите неуспехи в борбата с тия хитри и недоверчиви животни се крие в това, че тая борба не е доста методично организирана; задоволявали сме се с единични опити — повече случайни а без предварителни проучвания, както тоя с мрежите, що по-горе припомнихме.

Може би ще е нужно да се разгледа тоя важен въпрос по от друга страна, както би казал Монтен: вместо да считаме тия животни само като вредни същества, требва да погледнем на тех като на такива, каквито те са в същност, т. е. че са полезен дивеч. В деня, когато ще сумеем да извлечем полза от техната богата плячка, когато бъде доказано, че залавянето на делфин, е доходно предприятие, една възнаградителна операция, тогава ще се изобретат сгодни примки, ще се усъвършенствуват от само себе си. Тогава достатъчно ще е да се подпомага инициативата, изобретателноста, изкуството на нашите рибари.

Всичко може действително да се оползотвори от телото на едно китообразно животно: месо, кожа, мас, нищо не требва да бъде изхвърлено.

Отбелязано е вече, че в продължение на ред столетия месото на морските свини било предмет на оживена търговия;—то съставлявало любима храна на всички обществени класи.

Дали причината се крие в това, че църквата е гледала на тая храна, не като на месо, а като на риба и е разрешила употреблението й през постните дни, много по-многобройни и точно спазвани некога, отколкото сега? Това е възможно, ала да се яде тая храна, не е никакво постене. Ако действитвително, ни очуди от първ поглед, то в противовес на това нейния вкус е приятен, миризмата й е така приятна, че напомня по-скоро месото на сърна (елен), отколкото на морска риба: някои късове, като мозъка, филето езика, бъбреците са особено вкусни.

В Италия, Англия, Канада, Съединените Щати, Япония, тая храна фигурира в менюто на първоразредните гостилници. Във Франция също се намира сегиз-тогиз делфин по пазарите в Лориан, Ла Рошел, Марсилия. От тех се фабрикуват консерви; Г-н Барб, индустриялец (промишленик) от Конкарно ми даде да вкуся от една консервирана п а с т а от филета на делфини, изработена в неговия завод, която имаше превъзходната миризма на месо от дивеч. Миналото лето г-н Алберт Родел ми изпрати от фабриката си в Киберон кутии от делфини, които имаха също тънак и изящен вкус, който би съблазнил и най-преситените гастрономи.

При това нека се забележи, че това месо толкова хранително, колкото вкусно, се заплаща само два франка килограма, нещо което не требва да се изпуща изпредвид.

От кожата се прави една забележителна по своята елестичност мешина, особено згодна за правяне на обуща, защото прилепват от само себе си на формата на крака, много е яка и трае колкото биха изтраяли два или три чифта сахтянени обуща. Преди двадесет години в Сен-Серван е живел един обущар, който изработваше от такива мешина ловджийски ботуши, твърде ценени поради своята непросмукаемост. В Квебек живее некойси Паркер, който в цяла Северна Америка си е спечелил голема репутация с изкуството си да изработва кожи от китообразни животни.

Между кожата и месото се намира един слой мас дебел два или три сантиметра. Стопена, тази мас дава едно масло, дълго употребявано за поддържане горенето при светилните лампи изоставена в наше време и заместено с растителните масла, сега се употребява само като джбилно вещество при работене на кожи. При все това извлеченото от челюсти-

те и надчелюстната част на животното масло е тъй чисто и се замразява при такава низка температура, че се предпочита пред всеко друго за измазване на тънките механизми на часовниците и хронометрите и за това има твърде висока цена.

Прочее тези разрушители на мрежи представляват истинно ценен улов. Ала често от невежество или безгрижност, нашите рибари ги изоставят на произвола на вълните или за храна на мартините и китовете. По-добре уведомени, те ще се увлекат по техната ловидба, ще я предпочитат, ще се встрастят към тоя дивеч и не ще бъде извънредна изненада ако в бъдаще (още далечно без съмнение) нашите парламентарни дейци и нашите учени, вместо да търсят средства за да отдалечават или унищожават тия още от древността прочути животни, ще пристъпят към проучване мерките, които трябва да се вземат за да се попречи на твърде бързото изчезване на вида.

Превел от френски: Н. П. Иванов.

Неколко начина употребявани в Шотландия за опушване на риби.

Рибата се донася на кея в същия ден на ловидбата, поставя се веднага с лед в сандъци и се пренася в работилниците. Там се прехвърля във върбови кошници и се измива в сад с морска вода.

След това рибата се изчиства: корема се разпаря от средата, а главата се отделя с брадвичка по един специален начин без да се оставят по нея месни части. Разтворени риби се поставят пред една четка въртяща се около себе си и потопена в сад с морска вода. По такъв начин вътрешността на рибите се премахва без да бъде докоснато месото. После рибите се окачват на пъртове и се оставят така през цялото време на приготвяне.

Пръчките с риби най-напред се потопяват в саламура с такава гъстота, че в него да може да плува суров картоф.

Тази баня трае за дребните риби 30 минути, а за едрите — 40 минути.

Специален часовник дава сигнала със звънец, кога трябва да се прекрати тая баня. След това рибата се суши на въздуха около 10 минути, а после се потопява за кратко време в специален разтвор, който й дава желтеников цвят. Течност, която служи за тази баня е кафяво-червеникава и се състои от пепел, обикновенна сода и багрилно вещество.

Състава на течността се мени в зависимост от местността и фабриката.

След тази баня пъртовете с риби се поставят в един вид хангар, състоящ от стени и лек покрив. Под пъртовете се поставя лека решетка, закрепена в стената. Едно платнище може да затваря хангара от всички страни с изключение на долната част, където остава малък отвор. Отдолу се нареждат неколко кирпичи от торф, които се запалват и се покриват със стърготини, които пречат на въздуха да прониква. Продължителността на пушенето е около 1 час.

Следующия способ е предназначен да се произвежда печенето същевременно с пушенето. Насипват се и се запалват борови стърготини, над които се крепи сандъка, който служи за пушенето. Този сандък е дървен и има малки дупчици, през които минава пушек. Рибата е окачена в него на паралелни редове. Опушването става около ½ час. Вследствие на липса достатъчно въздух и от действието на топлината и влагата рибата претърпява изпичането и може да се консумира след едно просто преминаване през фурната, но под този вид тя не е трайна.

Освен този способ се прилага и начин на пушенето в големи камери 4 — 5 × 7 — 8 метра, които са снабдени с две срещуположни врати, на долната част на които има малки отвори с капачета. Пъртовете с риби се нареждат в камарата, където на пода са сложени стърготини, които дават пушека. Дъбови стърготини се прилагат за риби предназначени за износ, а за местна английска консумация обикновенно се употребяват борови стърготини. Най-луксозната риба се опушва с пушека на торфени кирпичи (торф се състои от полувкаменели пресувани растения от рода на мъховете).

Пушенето трае от 40 — 60 минути.

Съкратен превод от френски Б.

Газова болест по рибите.

Професор Мариана Плен констатира, че през горещините се случвало внезапно умиране на рибите в блата, в които изкуствено се развъждат риби. Като причини за мора той намира следните:

1) Липса достатъчно количество кислород в водата през горещините;

2) Пресищане на водата от кислород в блата с много водорасли, т. е. повече отколкото организма на рибите има нужда и

3) Пресищане на вода в големите дълбочини с азот.

ПЪРВАТА ПРИЧИНА Плен обяснява така:

Топлата вода съдържа по малко кислород от студената. През горещините, обаче, рибите имат нужда от повече кислород, от колкото през студеното време. През горещините се явява процеса на гниенето, който от горещините се ускорява и усилва, а за тоя процес изразходва много кислород. От горното Плен идва до заключението, че не съ редки случаите на умиране на риби по причина липса на кислород, от което рибите се задушават и умират. „Разбира се", — казва Плен — „че трябва да се изключат ония умирания от отрови, донесени по какъв да е начин във водата, или пък от развалена храна изедена от рибите, която ги е отровила (това се отнася преимуществено за сйомгите и шараните), или пък от нагниване хрилете на рибите от докосването до тях на някакви микроскопични малки гъбички. Другите болести по рибите протичали по-бавно, поне тия, които съ до сега известни.

ПО ВТОРАТА ПРИЧИНА Плен казва: че до сега никога не се е предполагало, че от пресища-

нето на водата с кислород, би могла тя да бѫде сѫщо опасна за рибите, както при липсата от такъв (кислород). Обаче новите изследвания доказали тоя факт, гдето вероятността и опасноста не е малка, тъй като не сѫ били редки и случаите от умиране на риби от преситена вода с кислород. И че трябвало да се обѫрне сериозно внимания на това.

Пресищането на водата с кислород произлизало преимущественно от водораслите. В блатата, в които се развѫжда изкуствено риба; в които има богата разтителност, особенно с по-едра такава, по някога се намира едно голямо количество кислород, виждат се малки мехурчета да се изкачват нагоре из водата, като повдигат сѫс себе си и водораслите, и, ако в такива блата се разбѫрка с нещо водата, тя се разпенва, сѫщо тъй, както всяка течност, сѫдържаща вѫглени киселини.

Водата обикновенно най-наситена с кислород бива когато:

При 10° топлина сѫдържа 7.87 кб. с/м. на литр.
„ 20° „ на открито „ 6.36 „ „ „ „

Обаче, чрез обмената на разтителните вещества, може кислорода да стане тройно от гореказаното. Този натрупан кислород, повече от колкото е нужен за живота на рибите, действува на последните така: Едно малко пресищане няма никакви лоши последствия за рибите, но, ако много, то рибите пострадват, защото преминава повече кислород в кръвта им, от колкото е нужно за тъканите им. Ако към това се прибави и едно повишение на температурата, то кислорода захваща да се отделя от кръвта на рибите вѫв вид на малки мехурчета. Тия мехурчета могат да обложат кръвоносните сѫсѫди на хрилете или да се сѫсредоточат в сѫрдцето и тогава настава голямо натрупване на газове, което може в едно кѫсо време да доведе до смѫрт. Обаче не всякога се образуват тия газови мехури в това най-опасно място (сѫрдцето), гдето те при едно по-невнимателно наблюдение не могат се така лесно да се доловят. Често те се явяват в най-малките сѫсѫди на кожата и тогава там те се лесно забелязват при разпластяването си.

По-едрите мехурчета се струпват в сѫсѫдите на главата, слизистата ципа на устата, по очите и преимущественно в очните кухини, от което става Exaphthalmia (очите изпѫкват). При такова положение рибите могат да се спасят само, ако се ограничат тия газови мехурчета само по периферните сѫсѫди, или ако такива риби се отнесат в по студена вода, гдето тия явления престават и рибите оздравяват. Обаче, до гдето сѫществува натрупване на газове в кръвта, може да се очаква заболяване и умиране, особенно ако се повиши температурата.

Като доказателство за всичко гореизложено Плен изтъква изследванията на уважаемия практик-рибовѫд Вебер, който твѫрди, че забелязал, че разплодените от него пъстърви, онія които заболявали от газови мехурчета, умирали, щом се прекратяло в един горещ ден тока на водата в блатото и умирането преставало, щом се пустнало вода отново. Това явление било установено напълно и с химични изследвания, т. е че в блатните води се образува твърде много кислород и щом се пуснало приток вода, образуването му преставало, а така сѫщо преставало и умирането на рибите. В онія блата, в които притока на водата е вѫрвял нормално, умиране на риби е нямало.

Рибовѫдците много често са изказвали мнение, че много голямото вирене на водораслите влияе вредно на разплода на рибите. Едно теоритично доказателство затова засега липсвало, най-вероятното предположение било, че тук става едно натрупване на кислорода. Ако се разгледа внимателно кожата на по-едрите риби, вероятно, биха се намерили малки газови мехурчета по нея. Обаче, понякога преди още да се появят вѫнши признаци, мехурчетата се натрупват в кръвоносните сѫдове и ги запушват. Големите риби сѫщо могли да измират от тая болест на газови мехурчета, но това се случвало порядко, даже тежко болните от тях, поставени в нормални условия, в няколко деня оздравяли.

В моретата сѫщо се забелязвало пресищане на водата с кислород, това последното се забелязвало, защото рибите, от размѫрдването на водораслите от вълните на водата, се размѫрдвали и примествали в други по-благоприятни за себе си места. Обаче този вѫпрос подлежи още на коренно проучвене.

ПО ТРЕТАТА ПРИЧИНА. При пресищането на водата с обикновен въздух под силно налягане, водата поглъща повече азот, от колкото кислород. В такава вода рибите заболяват от газова болест, само че мехурчетата, които обикновенно се явяват по кожата и в кръвта, са в по-голямата си част а з о т н и, но опастността от тях е сѫщо така голяма.

Налягането играе важна роля вѫрху рибите. Това се забелязвало от измѫкнатите риби из големите морски дълбочини, или затворени езера, гдето те са умирали не само от това, че газовете в плавателните им мехури до толкова си увеличават обема, че от това вѫтрешността на рибите се изхвѫрля навѫн и рибите се пръсват, но и от това, че газове се отделят от кръвта на рибите.

Освен гореизложените газове при голямото налягане от водните пластове, при повдигната температура, рибите могат да погълнат и други газове и пак да стане отделяне на газови мехурчета от кръвта им. Поглъщането на газове в течностите вѫрви сѫразмерно с налягането.

Газови мехурчета могат да се образуват и от бактерии. Такива бактерии образующи газове са добре известни за хората и животните—(Gasphlegmonia, Rauschbrand). Тия бактерии бѫдщия изследвател сѫщо трябва да има пред вид, ако при анализа остане някакво сѫмнение.

Практическия извод от всичко горно е:

Че значението на кислорода (свойствата му) вѫв водата е много по-голямо, от колкото до сега се е вземало. Всеки притежател на блата трябва това да разбере добре и да следи за него внимателно.

За тая цел в № 22 Neudamer Fischerei-Zeitung от 1902 г. има точно описан метода за определяне, какво количество кислород отговаря на нуждите на рибите.

Направил извадки от немски
Кр. П. Бѫчваров.

Инженер-Корабостроител Журавлев.

Кратки бележки по теория на кораба.*)

I ВОДОИЗМЕЩЕНИЕ.

Всяко плуващо във водата тяло е подчинено на Архимедовия закон, който гласи: „тяло потопено във водата губи от тежеста си толкова, колкото тежи изместената от него вода". Този основния закон на мореплаването, на който се подчиняват както големите кораби и броненосци, тъй и малките дървени лодки. И в една и в другия случай тежеста на изместената от кораба или лодката вода е равна на тежеста на самия кораб или лодка със целото им въоръжение.

Тежеста на кораба в корабостроителната техника се нарича неговото водоизмещение, което се определя по тежеста на изместената от кораба вода. За единица водоизмещение се приема 1 тон (метрически тон), който е равен на тежеста на 1 кубически метър сладка вода, т. е. = 1000 килограма.

Формата на кораба е твърде сложна и затова точното изчисление на водоизмещението е достъпно само за специалисти. За приблизителното пък изчисление може да послужи следното практическо правило.

Вземат се трите главни измерения на кораба: широчина, дължина и дълбочина или газене. За „широчина" на кораба в даден случай се взема най-големата му широчина по водната линия (ватерлиния); за „дължина" — най-големата дължина също по водната линия, а за „дълбочина" или „газене" — разтоянието от водната повърхност до най-долната част на подводната обшивка без да се смета при това кил (гърбнака). Трите получени цифри се умножават една на друга и полученото произведение се умножава с числото 0.7. Резултата дава приблизително водоизмещение в метрически тонове.

Пример:

Моторна гемия има дължина 15·— м.
широчина 3·5 м.
газене 1·— м.

$15 \times 3.5 \times 1 = 52.5$
$52.5 \times 0.7 = 36{\cdot}76$

Водоизмещението на тази моторна гемия е около 36 тона.

В справочните книжки водоизмещението на кораба се дава по няколко начина: за военните кораби се определя пълното им водоизмещение, т. е. тежеста на кораба при пълно натоварване и въоръжение, за търговските кораби това става или както за военните или пък за съвсем празен кораб. В последния случай тежеста на кораба при пълен товар ще бъде приблизително три пъти по голема, отколкото тежеста на празния кораб. Например ако празния кораб е от 1000 тона, то натоварен той ще вземе около 2000 т. стока или всичко ще тежи около 3000 т.

* В ред бележки ще се дадат в най кратка форма, на популярен език основните начала на теорията на кораба.
Б. Р.

Из западно-европейския риболов.

1. Няколко съвети по соленето на рибата.

Вашингтонската лаборатория за риболовство е направила внимателни проучвания върху различните употребявани способи за солене на рибата и грижите, които трябва да се употребят при тая операция.

От предприетите опити излиза, че преди всичко необходимо е да се очисти напълно отредената за солене риба. Премахването вътрешноста, кръвта, и хайверя, трябва да се извърши най-грижливо тъй като се знае, че кръвта се разлага много по-бързо от месото на рибата.

Едрите риби трябва да бъдат разцепени за да се улесни проникването на солта. Естествено, рибата за обсоляване трябва да бъде много пресна. Ако външната температура достигне 20° С, операцията трябва да се извърши в самия ден на улавянето.

За доброто по-нататъшно запазване на продукта много по-предпочтително е, да се употреби суха сол вместо саламура. Така, например, запазени два дена в лед риби, а сетне насолени, се съхраняват в превъзходно състояние при 4° С температура, по-голяма от оная, която би вече предизвикала едно начало на разлагане, ако рибите беха поставени в саламура.

Извънредно важно е, обаче, да се употреби доброкачествена сол. Известно е, че примесите, които съдържа солта (калциева сол, магнезиева сол, сулфати и др.) задържат проникването на тая последнята. Солите, които съдържат нечистотии, предизвикват, разложението на рибата да започва при по-ниска температура, от колкото солта, която е лишена от тия примеси. В действителност, измежду тия примеси само калиевите соли се съдържат в достатъчно количество в търговската сол, за да могат да повредят на обсоляването.

Тия съвети, от които повечето се практикуват от най-голямата част от солачите, са особено полезни за ония, които трябва да изнасят продуктите си в топлите страни, или пък им предстои да солят рибата в самите тия местности. Тая операция изисква тогава специални грижи и строг контрол, без които трябва да се опасяваме от важни прогнивания.

2. Морето е най-важния източник за храна на человечеството.

В едно събрание, държано през месец Януарий т. г. в Ню-Йорк, Д-р Фиск, медицински директор на Life Extension Institute, бе поканен да изкаже мнението си по консомацията на морската риба.

Учените, казал Д-р Фиск, са все повече и повече заняти с бъдащето изчерпване на нашите природни средства: Не сме ли вече достигнали за нуждата на нашите култури да каптираме (усвояваме, азота на атмосферния въздух? Трябва да се предвиди, че ще настъпи време, когато человечеството ще се изправи пред страшни досежно храната мъчнотии.

Ала тия мъчнотни ще бъдат намалени и отдалечени, ако прибегнехме в по-широк размер към

морската храна. Морето е тъй общирен жизнен резервуар (източник), прибавил още Д-р Фиск, че всичкото население на земното кълбо може да извлича от него своята храна, без да я изчерпи. Трябва да се убедим, че рибата е месо и че нейния запас на практика е безграничен. Общия интерес изисква, следователно, да се запознае публиката с истинската хранителна стойност на морската риба и икономичните предимства на тая храна.

Струва ни се, че тия мъдри думи на учения американец, трябва да намерят отзив у нас и за това ние счетохме за добре да ги предадем.

3. Рецепти за фабрикуване на консервирани пасти от риба и раци.

Фабрикуването на консервирани пасти от риба е добре познато и много фабрични марки с всесветска репутация са разпространени по всичките пазари. При все това изглежда, че тези пасти, които до сега съставляваха само луксозни продукти, биха могли да станат достъпни и за обикновена консумация. Във всеки случай изглежда, че е възможно да се приготвят по тоя начин, не само раковидни или отбрани риби, но така също и по-малоценни риби, па дори и последните остатъци от големия улов.

Тоя въпрос е бил недавна засегнат в една статия, поместена в Мадраския Бюлетин за риболовство, писана от добре известния sir F. A. Nicholson, която заслужава да бъде отбелязана. Ние заемаме от нея няколко рецепти, които могат с полза да се приспособят на много други видове.

Паста от рачета (скариди).

Рачетата се обваряват в солена вода 10%, сетне се освобождават от черупката си. Месото им се нарезва на къси парченца, а сетне се насича много на дребно. Тази кайма се поставя върху мраморна плоча или гладка маса, смесва се с краве масло, дървено масло, малко варена вода и се наръсва със сол, индийско орехче и чер пипер. Сетне се прекарва под един валяк, който омесва тестото, до като стане еднообразно и меко. Стрива се и в хаван, ако е нужно. Когато добие желаната гъстота, поставя се в тенекиени кутии, с които се постъпя тогава според обикновените способи.

Най-общоупотребяваната рецепта е следнята (за 100 части месо):

Краве масло	40
Дървено масло	15
Варена вода	15
Тънко бяло брашно . . .	2.5
Индийско орехче	0.6
Паприка (червен пипер) .	0.4
Чер пипер	0.15

Паста от пушени скумрии.

Тази паста, отредена да замести английските Bloater или Kipper pastes, правени с пушени селди, може да се добие не само с пушени скумрии, но и с сардини. Постъпва се така:

Скумриите се очистват, разценват се, насоляват и опушват. Саламурата трябва да бъде слаба и пушенето да се извърши колкото е възможно по-бързо. Нужно е действително, щото във време на тая последня операция, рибата да може да запази известна влага. Заради това пушека трябва да бъде твърде гъст; за да бъдат консервирани в пасти, опушените скумрии трябва да останат меки и да имат сребролестящ цвет. След опушването, те се потапят една две минути във вряла вода, премахват се костите им и се постъпва с тех, както бе казано погоре за морските рачета. Вкуса на пастата може да се видоизменява според желанието на клиентелата, чрез продължение на пушенето или соленето, чрез прибавяне млеко, чер пипер, разни аромати (миризми) и пр.

Други пасти от риба.

Много риби могат да бъдат приготвени по тоя начин, а рецептите — видоизменени до безкрайност. Като привършваме, ние даваме като пробен пример една американска рецепта за Cod fish balls, която също се употребява и от японците за фабрикуването на техния пудинг от риба (Fish pudding) и която може да бъде оползотворена за каквато и да било риба, пресна или солена.

За 100 кгр. солена риба (треска или друга) вземат се 125 кгр. картофи, 10 кгр. лук (кромид) и 13 кгр. краве масло или маргарин. Рибата се измива с топла вода за да се обезсоли, ако е нужно, после се начуква месото, което се смесва с варените и смачкани картофи, прибавя се лука, кравето масло, всичко това се насолява и се слагат подправи по желанието (вкуса) на клиентелата. Така добре омесеното тесто се поставя тогава в кутии, с които се постъпва по обикновения способ.

Трябва обаче да се отбележи, че тия пасти се втвърдяват при варенето, нужно е прочие да се гледа тестото да не бъде много гъсто, когато се поставя в кутиите.

От друга страна трябва да се знае, че пастите от пушени риби добиват малко тъмен цвет през време на пушенето.

4. Ролята на охладяването за разпространение консумацията на рибата.

(Рапорт, представен в VII конгрес на морския риболов, държан в Марсилия от 26 до 30 септември 1922 година).

В настоящо време ние консомираме азотисти храни от животински произход повече, отколкото сме консомирали някога и постепенното увеличаване се ясно забелязва както в селата, така и в градовете.

По-големата част животинските продукти, с които се храним, са месни храни. Измежду тия последните месата от касапниците седят на първо място; сетне дохаждат съвокупно свинските продукти, домашните птици и дивеча. Най-подире идат рибите.

Рибата е отбрана храна.

Между това от хигиенична гледна точка, консомирането на рибата не представлява никакво неудобство. Сравнителните анализи на месата от касапниците от една страна и на рибите от друга — представляват твърде голема аналогия досежно съдържанието на азотисти и въглеродни материи. Азотистите материи се менявят от 13 до 22% у рибите; в месата от касапниците, те се колебаят между 12 и

18%. Тлъстините, които представляват най-важните въглеводородни вещества, се намират в твърде близка пропорция и в двата случая. Така че може нагледно да се приеме, какво хранителните елементи в двете разгледания групи меса имат почти еднакво съдържание.

Нещо повече, храносмилателността на съставните части у двете месни храни са от еднакъв разред, както това се извлича от сравнението на съгласующите се помежду си от разни автори резултати досежно месата от касапниците и цифрите за сйомката и скомрията. В тия последни опити, количествата на консомираните риби беха, обаче повишени и се движеха дневно между 335 и 448 грама на глава.

Франция яде 40 пъти по-малко риба от града Лондон.

Лондонското население консомира годишно от 125 до 135 кгр. риба на глава (което средно съставлява 345 грама на ден) и около 140 килогр. месо от млекопитающи. Двете групи месна храна са следователно приблизително разни.

Напротив парижката консомация, която сама превишава средната френска консумация, в 1911 г. бе годишно 66·8 кгр. месо от касапниците на глава; консумацията на риба в Париж е средно 11 килогр., догдето това на Франция — само 3 килогр. Ние сме прочее твърде далеч от констатираното за населението на английската столица еднобразие, и въз тая основа ние съглеждаме възможността за широко разпространение консомация на рибата, разрешение което е желателно от много гледни точки.

Но за овладяване на вътрешния пазар, необходимо да се спазват неколко условия: 1, рибата трябва да се доставя на консуматорите в превъзходно състояние, 2, рибата трябва редовно да пристига на пазарите във вътрешността, 3, рибата трябва да може да се продава, колкото е възможно по-евтино.

Тия условия могат лесно да се осъществят чрез промишлено охладяване и само чрез тоя способ, нещо, което е лесно да се докаже.

Рибата трябва да бъде доставена на консоматорите в най-пресно състояние.

Константираните у рибата след смъртьта й видоизменения, които докарват при обикновена температура нейното унищожение чрез гниене, имат биологичен произход, най вече микробен произход. Ала биологичните явления се влияят, чрез относително помаловажни понижения в температурата повече от химичните, които се употребяват при запазването на рибата.

Ако температурата на рибата не надминава 4°, знае се че тя запазва търговските си качества в продължение на 15 дена. Очевидно е, че ако температурата е по-низка, то времето на запазването е по-дълго. Две различни времена в запазването се добиват следователно, ако охладим в саламура — 2°, — 4°, или ако замразим до вътрешността при температура — 15°, — 18°.

Замразяването, на което във Франция не гледат особено благосклонно, би позволило да се съставят малки колети, които пренасени в специални опаковки по леки от сандъчетата на дребно с лед, биха достигнали до продавачите (детайлистите) или до консоматорите при доста добра температура, която би възпрепятствувала да се започнат неприятните видоизменения.

Колкото по-непосредствено след улавянето се е извършило охладяването, а отсетне е било поддържано до момента на използуването, толкова по-добре се запазва, разбира се и самата рибата.

Рибата трябва редовно да пристига.

За да може редовно да се експедирва рибата, въпреки нередовността на ловитбите необходимо е да се създаде един склад и то предпочтително при пристанището за свързка с рибарските параходи (chalutiers), отколкото при някое стоварище (антрепозит) във вътрешността на страната.

Превел от "La pêche martime„ Н. П. И.

РИБНО ТЪРЖИЩЕ

Бургаско рибно тържище.

(Специална кореспонденция).

БУРГАС 30 Април 1923 г.

През втората половина на м. Март т. г. са наловени следните количества риба:

Карагйоз	12348	кгр.
Трисогано	7509	„
Атерина	5716	„
Блеч	5143	„
Калкан	7344	„
Попчета	3395	„
Бяла риба	322	„
Шаран	175	„
Чортан	109	„
Разни	484	„
или всичко	42,545	кгр.

А общото количество за целия месец Март възлиза, заедно с наловеното през първата половина на месеца, на 53439 кгр.

За времето от 1 до 30 Април т. г. е наловено 34263 кгр. риба от които:

Трисогано	9688	кгр.
Калкан	8643	„
Блеч	7856	„
Попчета	4026	„
Карагйоз	2576	„
Атерина	779	„
Бяла риба	583	„
Разни	112	„
или всичко	34,263	кгр.

В това количество не влизат наловените на 29 Април и изнесени на търг около 85 кгр. чирози. Заедно с тях общото количесто на рибата наловена през м. Април възлиза на 34348 кгр.

Наловената през първите четире месеца на настоящата година риба в бургаските води се разпределя по месеци както следва:

Януари	1469	кгр.
Февруари	4022	„
Март	53439	„
Април	34262	„

Цените на рибите наловена през м. Април и изнесена на тържг сж били: за попчета от 18—34 лв., трисогано от 10—16 лв., карагйоз от 27 — 39 лева, калкан от 20—36 лв., атерина от 10—20 лв., чирози 14 лв., бяла риба от 41—46 лева. Продажбата обаче на бургаския пазар не ставаше по тези цени. С заповед № 135 от 5 април т. г. Бургаската община нормира цените на рибата, която ще се продава в Бургас. Нормираните цени сж следните:

Калкан	килограма	25	лева
Бяла риба	„	40	„
Попчета	„	25	„
Карагйоз	„	30	„
Блеч	„	25	„
Шаран от 1½ кгр. нагоре		30	„
Чортан	кгр.	20	„

Сжгласно нареждането на общината тържовците рибари, закупили риба на тържга, сж длжжни да оставят 20% от купената риба за нуждите на бургаския пазар и да продават това количество по нормираните цени. Останалото количество свободно за изпращане в провинцията.

Сезона на чирозите настжпва, обаче поради постоянните ветрове лова е слаб.

МЕСЕЧНИ СВЕДЕНИЯ.

За вида, количеството и стойността на наловената риба и други морски произведени през месец Април 1923 по общини:

I СОЗОПОЛ

	Колич. кгр.	единична цена за кгр.	обща стоност на кгр.
Цаца	1689	12·50	21112·50
Блеч	683	17·—	11611·—
Калкан	79	13·50	1066·50
Чирози	182·8	9·30	1700·04
Попчета	3·—	16·—	48·—
Карагйоз	3·500	25·—	87·50
Раци	26·—	9·10	236·60

II АНХИАЛО

Карагйоз	35·—	32·—	1120·—
Калкан	761·5	22·—	18850·—

БУРГАЗ 31 Май 1923 г.

През месец Май т. год. е било наловено и изнесено на тържга в Бургаската община следното количество риба:

Блеч	25,189	кгр.
Калкан	16,676	„
Чирози	9,899	„
Трисогано	5,622	„
Сафрид	4,693	„
Попчета	2,127	„
Карагйоз	1,744	„
Кефал	133	„
Хамсия	110	„
Бяла риба	56	„
Илария	15	„
Всичко	67,940	кгр.

Цените получени на рибната борса сж били през последната седмица на месец Май както следва:

Попчета	от	7	до	15	лв. за кгр.
Чирози	„	8	—	16	„ „ „
Блеч	„	12	—	13	„ „ „
Карагйоз	„	18	—	23	„ „ „
Сафрид	„	11	—	14	„ „ „
Илария	„	25	—	32	„ „ „
Барбун	„	10	—	20	„ „ „
Калкан	„	7	—	11	„ „ „
Кефал	„	30	—	45	„ „ „
Хамсия	„	18	—	20	„ „ „
Бяла риба				30	„ „ „
Лефер				22	„ „ „

През втората половина на м. Май се свжрши сезона на калкана.

Общото количество на наловената през м. Май риба е почти два пжти по-вече, отколкото тоя през м. Април с. г. Ловидбата на калкана завжршва с около 33000 килограма.

Ловидбата на чирози в Бургазския залив.

Ловидбата на чирозите е привжршена почти навсекжде в Бургазския залив. Общото количество на наловените риби — чирози за целия залив вжзлиза на около 2,000,000 броя, срещу 10 мил. мин. год. Това показва, че в сравнение с миналата година ловидбата е била много слаба. От наловеното горно количество около 1,000,000 бр. се падат на Бжлг. Риболовно Д-во, А. Д-во. По таляни чирозите се разпределят така: В Созопол 1,400,000 броя, Месемврия 500,000 и Бургазско 100,000 броя.

Цената на чирозите (сухите) започна с 1300 лв. хиляда, продадоха се по-после и по 1250 лв. Тенденцията е кжм повишение на цената, пред вид на малкото количество.

От рибарските среди се чуват оплаквания против многобройните стеснителни мжки и налози вжрху рибата и специално вжрху тия на чирозите. Тия налози и акцизи сж главната причина за високата цена на рибата, което прави консумацията все по-трудна. По тия оплаквания на рибарите ще се повжрнем.

МЕСЕЧНИ СВЕДЕНИЯ.

За вида, количеството и стойността на наловената и продадена риба в Месемврия през месец Април 1923 год.

Карагйоз	6347	кгр.	по	25.—	лв. средо
Блеч	1920	„	„	20.—	„ „
Копарко	3611	„	„	12.—	„ „
Чирози	9303	броя	„	0.80	„ „
Калкан	2543	кгр.	„	18.—	„ „

Сжщите сведения за гр. Анхияло за месец Май 1923 г.

Карагйоз	401	кгр.	цена	10	лв.	кгр. средно
Попчета	8	„	„	15	„	„ „
Калкан	502	„	„	20	„	„ „
Разни	10	„	„	8	„	„ „
Блеч	150	„	„	12	„	„ „
Копарка	260	„	„	12	„	„ „
Сардела	80	„	„	14	„	„ „

По сведения черпени от дирекцията на статистиката нашият внос — износ на риба и рибни продукти през 1921 г. е бил следният:

	ВНОС		ИЗНОС	
	кол. в кгр.	стойн. в лева	кол. в кгр.	стойн. в лв.
Риба	766961	12338792	79	3010
Хайвер	8445	444485	215	91250
Консервир. риби	181183	7182088	44	2440
Всичко	956589	19965365	338	96700

ВЪПРОСИ и ОТГОВОРИ.

ВЪПРОС. П. С. от гр. Свищов „Кои са главните рибарски центрове — пристанища в Европа"

ОТГОВОР. „Главните рибарски пристанища и количесто риба, което е било разтоварено в тех (през 1912 г.) се виждат от следната таблица:

АНГЛИЯ.

Гримсби	117,000,000	кгр.
Ярмут	112,100,000	„
Аберден	102,500,000	„
Ловецоф	100,000,000	„
Гул	80,000,000	„
Лервик	61,600,000	„
Флетвуд	40,200,000	„
Петерхайн	36,000,000	„
Фрасбург	36,000,000	„

ГЕРМАНИЯ.

Гестемюнде	46,980,000	кгр.
Хамбург	22,685,000	„
Куксгафен	12,373,000	„
Норденгам	11,460,000	„
Бремерхафен	7,810,000	„

ФРАНЦИЯ.

Булон	46,387,000	кгр.
Фекан	18,329,000	„
С. Мало	12,112,500	„
Лориан	9,925,000	„
Ла-Рошел	8,964,999	кгр.
Аркашон	6.843,000	„

ХОЛАНДИЯ.

Имийден	52,500,000	кгр.

Едно от най-добре уредените рибарски пристанища е това в Гестемюнде. Басейна му има дължина около 1,500 м. при средна широчина 70 м. На единия брег се намират складове за горивни материали и лед, а също и различни фабрични инсталации: за консерви, за рибно брашно и др. На отсрещния по целата дължина на кея се простира верига от здания, където се извършва продажба на рибата. Зад тех се намират складове за запазване и опаковане на рибата. Още по назад и също по целата дължина на кея минава ж. п. линия с гарата, която се намира приблизително по средата на кея. В началото на кея са расположени ресторант, хотел, поща, телефон, обикновенен и безжичен телеграф, последния служи за сношаване с корабите, които са още в морето.

Пристанището притежава и работилница за извършване на ремонти по корабите. Разтоварването на рибата става с помоща на електричество.

Пристанището е било построено за сметка на Държавата и е струвало 15,000,000 златни марки. Сега то се преустроява наново, като се образува нов басейн 6½ по-голем от стария, който впоследствие ще служи за вход и ще се шлюзира.

ОФИЦИАЛЕН ОТДЕЛ.

УКАЗ № 57.

НИЕ БОРИС III

с божията милост и народна воля
цар на българите

По предложението на Нашия Министър на земледелието и държавните имоти, представено Нам с доклада му от 1. VI. т. г. под № 4149 и въз основа чл. 5 от Закона за рибарството и съгласно чл. 2. п. 1. от Закона за отчуждаване на недвижими имоти за държавна и обществена полза,

Одобряваме:

1. Да се отчужди за нуждите на рибовъдната кооперация „Пестърва" в с. Устово, Пашмаклийско, частно място на Рифат Ушев, от с. Влахово, Устовска община, под название „Лаката-Пасбище", в землището на с. Устово, от пространство 15 декара и 6 ара, при граници: р. Черна, път и воденицата на Братя Д. Христови.

2. Да прогласим спешност за завладяването на имотът от кооперацията, съгласно чл 54. от Закона за отчуждаване на недвижими имоти за държавна и обществена полза.

3. Стойноста на отчужденото място да изплати от кооперацията.

Изпълнението на настоящият указ възлагаме на Нашия Министър на земледелието и държавните имоти.

Издаден в София на 3. VI. 1923 год.

На първообразния със собствената на Негово Величество Царя ръка написано:

„БОРИС III".

Приподписал,
Министър на земледелието и държавните имоти
Ал. Оббов.

ЗАПОВЕД № 3462.

Командировам началника на бюрото за рибарството Т. Костов и инспектора по рибарството И. Попов, първия по крайдунавските, а втория по крайморските блата, в които риболова е даден под концесия на рибарски кооперации, дето заедно с респективните финансови началници и чиновник-кооператори от респективните клонове на Бълг. Земл. Банка, да съставят комисия, на които възлагам следното:

1) да проверят на самото място дейноста на рибарските кооперации в връзка с всички досега донесения и оплаквания в Министерството против кооперациите-концесионери на блата и причините за несливане на местните рибарски кооперации в една и образуването нови такива в района на блатата, дадени под концесия;

2) да определят максималното число на кооперативните членове, които могат да се допуснат при всеко блато по отделно, с оглед към правилното стопанисване на блатото и на неговата доходност;

3) Да наложат на съществащите, в даден район при едно блато, риболовни кооперации да се слеят в една като съдействуват да се приемат определения максимум-членове в кооперациите-концесионери на блатата, с оглед да влизат в последните само професионалните риболовци, които вземат непосредствено участие в лова със своя труд, както диктува чл. 14 от Закона за рибарството;

4) съвместно с управителния съвет на всяка кооперация да изработят правилник за начина, реда вида и количеството на инструментите, с които ще се извършва риболова в блатата.

За констатираното и извършената работа всяка комисия да състави протокол и протоколите да се представят на разпореждане в Министерството.

София, 2 август 1923 г. Министър: Я. С. Моллов.

Практическо Рибарско Училище в гр. Варна

ОБЯВЛЕНИЕ.

През учебната 1923/1924 година в Практическото Рибарско Училище ще се приемат 40 ученика в I-ия курс на училището.

Предпочитат се кржгли сираци от войната и децата на бедни рибари.

Кандидатите требва да са свжршили най-малко IV отделение и да са на вжзраст от 15 до 20 години.

Срока на заявления е до 20 август т. г. Заявлението требва да се придружава сжс следните документи: 1) кржшелно свидетелство, 2) училищно свидетелство, 3) медицинско свиделство, 4) свидетелство за материалното положение на родителите от надлежната община, 5) сжгласително от родителите или настойника и 6) заджлжително от кандидата, че ще стои в училището до завжршване на курса.

Училището е пжлен интернат; сираците и децата на бедните рибари не плащат никакви такси.